

Neapolská škola: třetím nejvýznamnějším centrem italského barokního malířství se stala. Neapol (patřící v letech 1516-1700 spolu se Sicílií španělským Habsburkům), největší středomořský přístav a středisko obchodu se 450-ti tisíci obyvateli. Působilo zde mnoho umělců (většinou nepocházejících z Neapole), kteří získávali zakázky nejenom od církve a řeholních řádů, ale i od španělských králů, místní aristokracie, velkostatkářů a obchodní šlechty. Z mnoha různorodých malířských směrů se zde nejvíce prosazoval naturalismus a temnosvit Caravaggiových následovníků a v menší míře i klasicismus stoupců bolognské akademie.

Dva krátké Caravaggiovy pobyty v Neapoli (1607 a 1609) výrazně ovlivnily charakter zdejší umělecké tvorby, mimo jiné i díla Artemisie Gentileschi (1597-po 1651) a čelného představitele neapolské školy Jusepe Ribery (1591-1652).

K dalším významným neapolským malířům patřili:

- ◆ Salvator Rosa (1615-1673), mj. i rytec, básník a hudebník, jehož oblíbeným námětem byly obrazy bitev a romantických krajín s mytologickou stafáží;
- ◆ **Giuseppe Recco (1634-1695), Giovanni Battista Ruoppolo (1629-1693) a Paolo Porpora (1617-1673)**, tvůrci rozměrných zátěží s květinami, ovocem, rybami i kuchyňským nádobím;
- ◆ Luca Giordano (1632-1705), žák Jusepe Ribery a mimořádně produktivní malíř (vytvořil kolem 5000 obrazů všeho druhu), jenž pracoval nejenom v Neapoli, ale i v Římě, Florencii, Benátkách a Bergamu, jakož i ve Španělsku, kde namaloval fresky v Escorialu, a v Madridě.

JUSEPE RIBERA (1591 - 1652): zv. Lo Spagnoletto; hlavní představitel neapolské malířské školy. Narodil se ve španělské Valencii, kde získal školení u zdejšího malíře Francisca Ribalty, ale brzy Španělsko opustil a po kratších pobytech v Parmě, Benátkách a Římě se trvale usadil v Neapoli (1616), kde si zavedl velkou dílnu s mnoha žáky a ovládl místní umělecký trh. Zpočátku maloval ponuré obrazy s hrůznými scénami mučených světců ve stylu Caravaggiova tenebrismu a drsného realismu, které však později vystřídal klidnou, niterně zaměřenou malbou vyznačující se vynikajícím koloritem a mistrně zvládnutými světelnými efekty.

Hlavní díla:

Mučení sv. Bartoloměje (kol. 1630; Prado, Madrid. Zatímco slavný obraz s Mučením sv. Bartoloměje zobrazuje spíše přípravu na vykonání světcovy popravy, jiná Riberova díla tohoto druhu (jako například Mučení sv. Bartoloměje ze sbírek v Museo de Bellas Artes de Cataluña v Barceloně) předvádějí podobné scény v mnohem drastičtější podobě);

Zápas dvou žen (1636; Prado, Madrid. Podle tradice zvětšil Ribera v dramatické a barevně vytríbené scéně událost, k níž došlo roku 1552 v Neapoli, kdy se kvůli mladému muži jménem Fabio de Zeresola utkaly v souboji na meče dvě neapolské šlechtičny - Isabella de Carazi a Diambra de Petinella);

Apollón a Marsyás (1637; Museo Nazionale di San Martino. Dramatičnost drastické scény, na níž Apollón (syn nejvyššího boha Dia) stahuje kůži z těla fryžského satyra Marsya, umělec vystupňoval pomocí kontrastu mezi Marsyovou tváří znetvořenou utrpením a spanilými rysy Apollóna, jenž svůj hrůzný čin provádí s až obřadně vznešeným klidem);

Chlapec s koňskou nohou (1652; Louvre, Paříž. Riberovy realistické portréty zmrzačených nebo jinak nemocných lidí působí na diváka stejnou silou bezprostřední pravdivosti a individualizované lidské důstojnosti, jako portréty dvorních šašků a trpaslíků jeho o něco mladšího krajana Diega Velázquezze).

Další díla:

Sv. Jeroným (1624; Ermitáž, Sankt Peterburg);

Archimédés (1630; Prado, Madrid);

Sv. Jeroným (1646; Národní galerie, Praha);

Sv. Ondřej (1647; Prado, Madrid).

Neapolská škola: nejvýznamnějším žákem Lucy Giordana a předním malířem pozdního baroka v Neapoli byl Francesco Solimena (1657-1747), všestranný umělec a mistr všech malířských žánrů, v jehož charakteristickém stylu vynikají manýristicky ostré kontrasty barev a odvážné perspektivní zkratky.

Některé práce Solimenových žáků - Corrada Giaquinta (1703-1765), Jacopa Amigonioho (1682-1752) a Giuseppa Bonita (1707-1789) - již nesou všechny znaky hravě odlehčené a prosvětlené rokokové malby, jak ji reprezentují François Boucher ve Francii a Giovanni Battista Tiepolo v Benátkách.